خبر

خرم‌آباد میزبان محفل استانی شعر فجر

مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی لرستان از برگزاری چهارمین محفل استانی هفدهمین جشنواره بین‌المللی شعر فجر به میزبانی خرم‌آباد خبر داد.

منصور احمدی، با بیان این‌که جشنواره بین‌المللی شعر فجر یکی از مهم‌ترین جشنواره‌های ادبی و بزرگ‌ترین جایزه شعر ایران است که هر سال در زمستان برگزار می‌شود، افزود: لرستان امسال نخستین‌بار، میزبان چهارمین محفل از سری محافل شعر هفدهمین جشنواره بین‌المللی شعر فجر است.

وی با اشاره به این‌که علیرضا معاف، معاون قرآن و عترت وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، مهمان این محفل شعرخوانی در لرستان خواهد بود، ادامه داد: در این محفل سعید یوسف‌نیا، محمدرضا سهرابی‌نژاد، سعید بیابانکی، سیدوحید سمنانی، قادر طراوت‌پور، رضا عبداللهی، میثم جعفری، سعید عسکری‌راد، رامین احمدی، سکینه شیرپور، سیدعلی اشرف شریعتمداری و وحید اشجع به شعرخوانی خواهند پرداخت.

مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی لرستان با بیان این‌که شاعران شرکت‌کننده در محفل لرستان از شاعران برگزیده کشور و استان هستند، گفت: محفل ادبی لرستان، امروز ساعت ۱۵ در محل تالار ماه حوزه هنری استان لرستان برگزار می‌شود./ایبنا

رضا گشتاسب: اگر در درام‌نویسی مطرح شده باشم قطعا تاثیر جشنواره است

رضا گشتاسب، نمایشنامه‌نویس شناخته‌شده‌ای است که نزدیک به دو دهه به‌تدریج درکل ایران نمایشنامه‌هایش کار شده است اما ما او را به‌واسطه حضورش در یاسوج و کار شدن متن‌هایش در شهرهای جنوبی ایران به‌عنوان یک جنوبی بیشتر می‌شناسیم. او از سال ۸۵ پیوسته در مقام کارگردان و نویسنده در جشنواره تئاتر فجر حضور داشته است. سال ۸۵ با نمایش سه‌گانه «سوءظن و سوسک»، ۸۶ «سه روایت از مردن در یک‌روز مه‌آلود»، ۸۷ «خواب برهنه برف» و اجرا در جشنواره روهر در آلمان ۲۰۰۹، «خرگوش سفید» (کار امیرحسین نوروزی)، ۸۹ «مه‌آلود مثل یک شب»، «مثل روز»، ۹۰ «چاقوی دم‌کرده شب» (کار رضا کرمی‌زاده)، ۹۲ «یک هفته راه رفتن در بهشت» (کار رضا کرمی‌زاده) از دیگر آثار این نمایشنامه‌نویس است که در جشنواره فجر اجرا شده‌اند. اسب‌های انباری از نمایشنامه‌های گشتاسب امسال به کارگردانی رضا کرمی‌زاده در تالار چارسو اجرا شده است. در جشنواره چهل‌ویکم تئاتر فجر، نمایشنامه اسب قاتلین او به کارگردانی زهرا کتیرایی هم از شیراز اجرا می‌شود. حضور این اجراها باعث شد پای صحبت‌های نمایشنامه‌نویس بنشینیم:

؟ امسال چند متن از شما برای حضور در جشنواره تمرین می‌شد اما فقط یک کار در جدول ثبت شده است، آیا در جریان این انتخاب‌ها بوده‌اید؟

نمایش اسب قاتلین برگزیده جشنواره تئاتر مناطق هست. دو نمایشنامه دیگر هم در انتخاب آثار برای جشنواره بود که یکی از آنها را می‌دانم به تولید نرسید. نمایش ریچو که سال قبل با نگاهی به ریچارد سوم نوشته بودم و قرار بود جواد صداقت آن را تولید کند اما به دلایلی از تولید منصرف شدند. چند نمایشنامه دیگر هم داشتم که در جشنواره تئاتر مناطق و استانی حضور داشتند.

؟ متن اسب‌های قاتلین را در چه موعد و با چه هدفی نوشته‌اید؟

«اسب قاتلین» را اوایل دهه ۹۰ نوشتم. نمایشنامه‌ای که خیلی دوستش دارم و شنیده‌ام امسال تولید خوبی از آن انجام شده. من معمولا می‌نویسم و از نوشتن لذت می‌برم و در نوشتن اسب قاتلین هم به این لذت شخصی خیلی فکر می‌کردم، چیزی که خودت لذت ببری و بتوانی دیگران را هم در آن سهیم کنی. از خواندنش برای دیگران لذت می‌بردم و از گفت‌وگوهایی که بعد از خواندن متن با دیگران انجام می‌دادم. امیدوارم بعد از دیدن هم گفت‌وگوهای خوبی شکل بگیرد، گفت‌وگویی که به تعریف و تمجید یا خرده‌گیری تقلیل پیدا نکند. هدف من از نوشتن همیشه کشف زوایای پنهان رویداد و امور و روابط بین عناصر روی صحنه به‌عنوان وضعیتی کنایی از جهان پیرامون است.

؟ آیا پیش از این خودتان یا همگروه‌تان این متن را در یاسوج کار کرده‌اند؟

آن اوایل برای تولیدش تلاش کردیم، گروه خوبی هم در کنار هم جمع شدیم اما آن‌طور که می‌خواستیم پیش نرفت. زمان و امکانات لازم را نداشتیم و هیچ‌وقت نشد روی صحنه برویم.

؟ نظرتان راجع به اجرای آرش دادگر از همین متن که به نام «اسب» اجرا شده بود چیست؟

«اسب» آقای دادگر در چینش، حرکت، تصاویر و بسته معطوف به کارگردان زیبا بود. آن چیزی که از اجرا به یاد دارم این بود که اجرا دوست داشت روایت را مخدوش کند و اجازه شکل‌گرفتن قصه را دست‌کم آن‌طور که من نوشته بودم ندهد. این شکل از مواجهه با متن، متن دیگری را خلق می‌کند که راه دیگری را می‌خواهد برود. در اقتباس آقای دادگر فکر می‌کنم نمایشنامه به‌خوبی دیگر عناصر اجرا نبود، لکنت داشت و خودش را تکرار می‌کرد.

؟ متن‌های‌تان را چگونه و با چه شرایطی در اختیار گروه‌های نمایشی قرار می‌دهید؟

تا پیش از این شرایطی در کار نبود. هرکس دوست داشت می‌توانست نمایشنامه‌ها را کار کند اما این روزها دیگر خیلی دوست ندارم با هر شرایطی و در هر شرایطی نمایشنامه‌هایم اجرا شوند. اجراشدن بیشتر به رفتاری دوسر باخت شباهت پیدا کرده و به‌هرحال هرکاری بکنیم همیشه ردی از ناراحتی به‌جا می‌ماند.

؟ آیا معیار شما برای مطرح‌شدن کارهای‌تان جشنواره تئاتر فجر بوده است؟

جشنواره تئاتر فجر پیشتر سال‌های خیلی خوبی را داشته که فکر می‌کنم پلتفرم خوبی برای معرفی‌کردن بود. خیلی از آثار در آن سال‌ها از طریق جشنواره بود که برای اجرای عمومی انتخاب می‌شد. چشم‌اندازی بود برای آنچه در آن سال قرار بود روی صحنه برود. حالا شکل و شمایلش تغییر کرده و در این چند سال اخیر از جایگاهی که پیشتر داشت فاصله گرفته. به نظرم پیشتر جشنواره‌ای بود برای بهترین‌ها.

؟ نخستین‌بار با چه متن و اجرایی در جشنواره فجر حضور داشتید و چه مسیری را برای این حضور طی کردید؟

نمایش «سه‌گانه سوء زن و سوسک» در سال ۱۳۸۵ اولین نمایشی بود که با نویسندگی و کارگردانی من در فجر حضور داشت. برگزیده جشنواره تئاتر مناطق در منطقه‌ای که در خرم‌آباد برگزار می‌شد، بود. ما در بخش مسابقه و در سالن سایه اجرا رفتیم.

؟ در این سال‌ها چندبار در جشنواره فجر حضور داشته‌اید و کدام حضورها برای‌تان بهتر جلوه کرده است؟

به‌عنوان نویسنده و کارگردان خودم پنج اثر در این سال‌ها داشته‌ام. گروهم هم با نویسندگی من و کارگردانی رضا کرمی‌زاده چهار بار حضور داشته و به‌عنوان نویسنده تقریبا همیشه حضور داشته‌ام. از اجراهایی که داشته‌ام راضی هستم و البته لذت برده‌ام. بیشترین لذت را البته از دیدن آثار خوبی که می‌دیدم داشته‌ام و خاطره خوب این آثار همیشه با من هست.

؟ آیا مطرح‌شدن‌تان در عرصه درام‌نویس ربطی به حضور در جشنواره‌ها، به‌ویژه جشنواره تئاتر فجر داشته است؟

اگر مطرح شده باشم قطعا جشنواره سهم مهمی داشته. تئاتر شهرستان را خیلی جدی نگرفته و شرایط را برای اجرای عمومی آثارشان فراهم نکرده‌اند. خودمان هم خیلی نتوانسته‌ایم کاری برای خودمان بکنیم. بنا بر نیازها و ضرورت‌ها خودمان خودمان را پیدا و قسمتی از مشکلات را از طریق همدیگر حل کرده‌ایم. جشنواره‌ها یکی دو اجرا در ازدحام آثار و ناهماهنگی‌ها و شتاب‌زدگی‌ها در اختیار ما قرار می‌دهد و به تو می‌گوید همین هست که هست و ما همیشه مجبوریم کاری بکنیم و اگر چیزی به‌جا بماند و به یاد بیاید محصول همین شرایط است.

؟ شما در یاسوج رشد کرده‌اید. در آنجا چه امکاناتی برای این رشد در اختیارتان بوده است؟

در یاسوج، تئاتر جدی است و هر چیزی مربوط به تئاتر جدی گرفته می‌شود. این جدی‌گرفتن بیشتر بین تئاتری‌هاست و مسئولان کمتر خودشان را درگیر می‌کنند. برای همین امکانات معمولا ناچیز است و تلاش برای به‌دست‌آوردن ناچیزها زیاد. البته من فکر می‌کنم مدیران هم تلاش خودشان را می‌کنند اما کمتر از تئاتری‌ها توفیق می‌یابند. در یاسوج، زندگی فارغ از بخشنامه‌ها و مصوبات، زیست واقعی خودش را دارد و هر وقت به این زیست واقعی فکر می‌کنم، می‌دانم برای نوشتن هنوز ناگفته‌های زیادی مانده که باید به آنها پرداخت.

؟ در میان متن‌هایی که دیگران از شما اجرا کرده‌اند به نظرتان کدام‌ها اجرای مطلوب‌تری بوده است؟

فکر می‌کنم همه نمایشنامه‌های من اجراهای خوب و بد داشته‌اند. یک نمایشنامه توسط یک‌گروه اجرای خوبی داشته و همان نمایشنامه را گروه دیگری ناموفق اجرا کرده است. شاید برای همه نمایشنامه‌هایم چنین وضعیتی پیش آمده باشد.

؟ آیا امسال خودتان نیز در جشنواره حاضر خواهید شد و به نظرتان جشنواره چهل‌ویکم چگونه خواهد بود؟

گروه خوب نمایش اسب‌قاتلین به کارگردانی محمدهادی هاشم‌زاده لطف و من را برای دیدن اجرای‌شان دعوت کرده‌اند. بهترین‌ها را برای‌شان آرزو دارم. درخصوص این دوره از جشنواره چیز زیادی نمی‌دانم اما جای خیلی‌ها را خالی می‌بینم. امیدوارم به‌زودی تئاتر را با آنها و در کنار آنها ببینم.

...، بی اجر نبوده است

؟ تاکنون اجرای کدام متن‌های‌تان از سوی کارگردان‌های دیگر برای‌تان رضایت‌بخش بوده است؟

اگر بخواهم حتی به دوره‌های پیشتر هم نگاهی بیندازم، کارگردانی مهدی صباغی روی متن «زمان لرزه» و نمایشنامه «تصویر مصور مظفری» به کارگردانی وحید نفر دلچسب‌ترین آنها بوده چرا که بیشترین هماهنگی بین نویسنده و کارگردان شکل گرفته و ماحصل آن در نمایش مشهود بود، خاصه در نمایش زمان لرزه.

؟ امسال اجرای هاراگیری برای خودتان چقدر اهمیت دارد؟

شیوه کارگردانی نمایش هاراگیری و البته متن آن مینی‌مالیستی است. قطعا این شکل اجرا ریسک‌هایی دارد البته در مقایسه با نمایش‌های حاضر در جشنواره که تدارک زیادی در دکور و... می‌بینند ولی با اطمینان به بازیگران و عوامل نمایش‌ام، ما سعی می‌کنیم طی اجرای نمایش، لحظات دلچسبی برای تماشاگر ایجاد کنیم. امید که مورد قبول مخاطبان نیز قرار گیرد.

؟ هاراگیری برای رسیدن به جشنواره از شیراز به تهران با چه حمایت‌هایی همراه بوده است؟

متأسفانه ساز و کار حمایت از آثار نمایش نه در شیراز که در کل کشور معیوب و از کار افتاده است. متولی اصلی تئاتر در استان‌ها انجمن هنرهای نمایشی و البته اداره کل ارشاد است ولی طی همه سال‌هایی که اشتغال به تئاتر دارم هرگز پی به این مهم نبردم که شکل حمایت چگونه است که اصلا آیا حمایتی صورت می‌گیرد و در صورت مثبت بودن به چه شکل و شیوه‌ای است.

؟ در جشنواره امسال با چه رقیبانی مواجه می‌شوید؟

من فقط جدول را مشاهده کردم و می‌دانم افراد باتجربه و کاربلدی در جشنواره حضور دارند. قطعا برای تمام گروه‌های حاضر در این بخش آرزوی موفقیت می‌کنم و امیدوارم در بهترین شکل خودشان باشند و بدرخشند.

؟ آیا امسال چهره‌های شناخته شده نیز در جشنواره حضور دارند؟

اطلاع خاصی ندارم ولی براساس برخی شنیده‌های معتبر و نامعتبر می‌دانم که اساتید کاربلدی همچون استاد صابری عزیز در جشنواره حضور دارند.

؟ نظر شما با توجه به جدول جشنواره درباره دوره چهل‌ویکم چیست؟

جشنواره امسال به‌دلیل مشکلات پیش آمده و تحت فشار بودن گروه‌های شرکت‌کننده از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. تئاتر برای ما زندگی است. بنا بر گفته پیتر شومان، تئاتر یک ضرورت است؛ چیزی شبیه به نان. ما به ضرورت حرفه‌ای خود عمل کردیم به‌رغم همه سختی‌ها و فشارها امیدوارم جشنواره امسال در کنار همه اینها به خاطره‌ای بی‌بدیل در زندگی تئاتری همه گروه‌های شرکت‌کننده باشد.

نگاه

نگاهی به نمایش «پیله‌های خیس» نوشته مجید انوری و کارگردانی فائزه نوآبادی

گرامیداشت ارزش‌های ناب و راستین

عرفان پهلوانی
منتقد تئاتر

نمایش «پیله‌های خیس» به نویسندگی مجید انوری و کارگردانی فائزه نوآبادی از گرگان در نخستین روز از چهل‌ویکمین جشنواره تئاتر فجر در تئاتر مولوی روی صحنه رفت.

یکی از بارزترین کارویژه‌های هنر و به‌ویژه هنرهای نمایشی، ایجاد امید، انگیزه، نشاط و انرژی خوش در جامعه است و کارویژه دیگر، هشدار به مردم و مسئولان نسبت به مخاطرات احتمالی پیش‌رو و آینده است. با پذیرش این دو کارویژه، شایسته است که بر داستان نمایش پیله‌های خیس نگاه و درنگی ویژه داشته باشیم.

یک سرباز یادگار جنگ، که پس از دوران ایثار و جان‌فدایی برای ارزش‌هایی گرامی، هم‌اکنون در خانه‌ای زیست می‌کند که نه تنها آباد نیست، در آستانه ویرانی است و روزبه‌روز به نابودی نزدیک‌تر می‌شود... خانه‌ای که کف آن را آب فراگرفته، تا حدی که باید با چکمه‌های پلاستیکی در آن راه رفت؛ این خانه با استناد به دیالوگ‌های نمایش، در ته لوله‌ها، شاید نشانه و رمزی از ناکجاویرانی در ته دنیا، جا دارد و افزون بر مرده‌آب‌های نابودگر، حمله ویرانگر مورچه‌ها هم این خانه و خانواده را تهدید می‌کند و این خانواده دو نفره تقریبا مغلوب این تهدیدها و تسلیم و بازنده این بازی شوم ویرانگرها شده‌اند.

سرباز ایثارگر نیاز به پرستاری مستمر دارد و بر جهان پیرامون خویش چندان آگاه نیست؛ آن‌چنان که به روایت داستان نمایش پیله‌های خیس، حتی نمره تلفن خانه‌اش را نمی‌داند. از همه اینها گذشته، نیروی تازه‌نفس جوان که به‌عنوان پرستار وارد این خانه می‌شود، گر چه نام «نجیب» بر خویش دارد اما از راهی دور و یخ‌زده آمده است و حتی خون درون رگ‌هایش یخ زده‌اند. نجیب با آزاد، که نام سرباز ایثارگر است و گویا در جنگ با سه گلوله چشم سر بر این زیست بسته است و تنها در ذهن همسرش و نجیب جاری است، وارد چالش می‌شود و یکی از چالش‌های ایشان بر سر جنازه‌ای است که در اتاقی دیگر قرار دارد و بوی تعفن، آن فضا را آلوده کرده است....

اکنون پرسش اینجاست: با روایت این داستان، از هر آیین و نژادی که باشیم و به هر مرام و منشی که رفتار کنیم، چگونه می‌توان نسل جوان و آینده‌ساز را به جانفشانی برای حفظ کیان خانواده و میهن و ارزش‌ها امیدوار ساخت و شور و انگیزه آباد کردن را در جان ایشان نهادینه کرد؟!

افکت چکه‌کردن آب و فضای سپیدوشتک‌های نورقرمز در آغاز اجرای این نمایش، فضای گیرا و از نگاه دیداری، چشم‌نوازی را آفرید اما در ادامه لزوم دانشی یا زیبایی‌شناسانه تیتراژ سینمایی که برگرفته از هنر صنعت سینما و رسانه تلویزیون است و به‌واسطه ویدئوپروژکشن به دیده تماشاگران رسید، به هیچ روی دریافت نشد. تکنیک و تمهید به‌کار گرفته شده در طراحی صحنه این نمایش، برای بازنمایی آبگرفتگی زمین رویدادگاه نمایش ستایش‌برانگیز است و چه بهتر خواهد شد اگر بازیگر مرد نمایش پیله‌های خیس، در زمینه فن بیان، آموزش و پرورشی ژرف و دقیق بیابد.

یادمان باشد طرح پرسش و چالش، حق ما اهل هنر است اما نمی‌شاید و نمی‌برازد که مردمان را از گرامیداشت ارزش‌های ناب و راستین و صدالبته که نه خرافات پوچ و واهی، دلسرد سازیم.

سوگواره

۲۶ اثر در بخش نقاشی سوگواره هنر عاشورایی

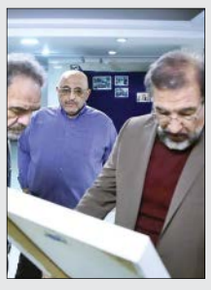

آثار راه‌یافته به بخش نقاشی چهاردهمین سوگواره هنر عاشورایی انتخاب شدند. هیات ارزیابی آثار بخش نقاشی چهاردهمین سوگواره هنر عاشورایی متشکل از کاظم چلیپا، حسن روح‌الامین و مرتضی گودرزی دیباج، به دبیر هنری عبدالحمید قدیریان، ۲۶ اثر هنری را برای ارائه در نمایشگاه این رویداد انتخاب کردند. در بخش نقاشی این دوره از سوگواره هنر عاشورایی، نقاشی‌های دیجیتال از حمید نخعی امرودی، خورشید حسنوند و محسن افروزی در کنار نقاشی‌های کلاسیک حسین اسماعیلی، رقیه پهلوانی، سامان جعفری، سجاد گمار، عبدالرسول شریفی، علیرضا حسینی صدر، لیلا افشار، محمد گودینی، مرتضی الوندی غیاثوند، مرتضی هجرتی، منوچهر ایلیایی، مهدی پازکی و هانیه دوامی به نمایش گذاشته خواهد شد. در میان نقاشی‌های کلاسیک از سجاد گمار، محمد گودینی، مرتضی الوندی غیاثوند، هانیه دوامی و مهدی پازکی دو اثر به این رویداد هنری راه یافته است. چهاردهمین سوگواره هنر عاشورایی در قالب پنج بخش پوستر و تایپوگرافی، نقاشی (دیجیتال و کلاسیک)، نقاشیخط، پرچم و کتیبه و پی‌نما بهمن ماه ۱۴۰۱ برگزار می‌شود.

پیشخوان

«افق قاف» اثر ملی در حوزه دفاع مقدس شناخته شد

کتاب «تذکره شاعران پایداری استان گیلان» به نام «افق قاف» با نگارش و تدوین نویسنده، پژوهشگر و شاعر گیلانی اسماعیل محمدپور، به عنوان اثر ملی در حوزه دفاع مقدس معرفی شد.

مدیرکل حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع‌مقدس گیلان با بیان این‌که این کتاب از میان ۱۲۰۰ اثر منتشرشده در سال ۱۴۰۰ با موضوع دفاع‌مقدس در فهرست ۱۶ اثر ملی دفاع‌مقدس کشور قرار گرفته‌است، افزود: از میان کتب منتشر شده در گیلان، تنها همین یک اثر به عنوان کتاب ملی شناخته‌شد.

وی، افق قاف را دربرگیرنده زیست‌نامه و اشاره‌ای به سروده‌های ۱۳۵ شاعر گیلانی با موضوع پایداری، مقاومت وطنی و جهان وطنی دانست و اضافه کرد: این اثر با حمایت اداره‌کل حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع‌مقدس گیلان و توسط انتشارات رج به چاپ رسیده‌است.

حبیبی اذعان کرد: افق قاف به عنوان یک کتاب مرجع می‌تواند مورد توجه پژوهشگران، محققان، دانشجویان رشته ادبیات و حتی رشته‌های دیگر علوم انسانی قرار بگیرد.

دیوارنگاره

«پاسدار اقتدار ایرانیم» در میدان جهاد

دیوارنگاره «پاسدار اقتدار ایرانیم» در پاسخ به اقدام بزدلانه اتحادیه‌اروپا و تروریست خواندن سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، از جدیدترین دیوارنگاره میدان جهاد رونمایی شد. در توضیح این دیوارنگاره آمده‌است: «همان‌گونه که سردار دل‌ها را به جرم مبارزه با تروریسم به شهادت رساندند، سپاه را به جرم مبارزه با زورگویی استعمار، سازمان تروریستی نام نهادند اما نمی‌دانند سپاه نیست که مقابل آنان ایستاده‌است، این غیرت ایرانی یک ملت است که تاب و توان از زورگویان عالم گرفته‌است.» دیوارنگاره پاسدار اقتدار ایرانیم محصول خانه طراحان انقلاب اسلامی است و طراحی گرافیک آن را محمد شکیبا و طراحی نوشتار آن را سینا رعیت‌دوست انجام داده‌است.